

Nejznámější ivančické osobnosti

Alfons Maria Mucha

Narozen v Ivančicích 24. července 1860. Během studií na Slovanském gymnáziu v Brně si přivydíval jako fundatista v chrámu na Petrově. Po nepřijetí na pražskou akademii nastoupil jako písař u ivančického soudu. V letech 1879-81 pracoval v dílně divadelních dekorací ve Vídni. V roce 1885 odešel na akademii do Mnichova a v roce 1887 do Paříže. Změna v Muchově kariéře nastává získáním objednávky na plakát pro nejslavnější herečku Francie - Sarah Bernhardtovou. Přes noc se stává uznávaným umělcem. Nejslavnější mistrovo období je kolem roku 1900, kdy na světové výstavě v Paříži bylo Muchovo umění "Art nouveau" patřno na každém kroku. V pařížském prostředí byl Mucha převážně přijat jako dekoratér. Pokud by měl vyšší ambice, musel přijít s něčím šokujícím. Tím byla myšlenka na Slovanskou epopej. Roku 1904 odjel do USA získat prostředky na uskutečnění této myšlenky. Cyklus dvaceti obrazů z historie Slovanstva A. Mucha dokončil po 18 letech práce v roce 1928 a věnoval je městu Praze. Po vzniku první republiky v roce 1918 navrhoval bankovky a první známky. V roce 1939 nacistická vojska obsadila Čechy a Moravu. Za čtyři měsíce po této tragédii - 14. července 1939, těžce nemocný A. Mucha po výsledku na gestapu umírá na zápal plic.

Alfons Mucha byl jednou z nejpozoruhodnějších postav českého a světového umění konce 19. století a první poloviny 20. Století. Svým všestranným nadáním zasáhl do celé řady uměleckých oborů, do malířství, sochařství a přes divadlo také do literatury. Celý svět jej však bude navždy spojovat s jeho úžasnými grafikami, plakáty, dekorativními či symbolickými obrazy a freskami. Do dějin našich zemí se vedle toho nesmazatelně zapsal úchvatnou kolekcí monumentálních pláten "Slovanská epopej", kterou je možné v současné době zhlédnout na zámku v Moravském Krumlově.

Vladimír Menšík

Narozen 9. října 1929 v Ivančicích, vlastním jménem Vladislav. Nejdříve studoval na průmyslové škole strojírenské v Brně. V letech 1949-53 vystudoval JAMU, následovalo divadelní angažmá ve Vesnickém divadle, pak v divadle E.F.Buriana. Na Barrandově vytvořil více než 120 filmových rolí - převážně komických (Limonádový Joe, Bílá paní, Světáci, Pane, vy jste vdova, Jak utopit doktora Mráčka...). Dokázal však výborně ztvárnit i role dramatické (Markéta Lazarová, Všichni dobří rodáci, Lásky mezi kapkami deště...). Jeho popularitu výrazně podpořila práce pro televizi (Tažní ptáci, Ikarův pád...). Byl dlouholetým průvodcem Bakalářů, nezapomenutelné jsou také jeho Silvestry. Vladimír Menšík dokázal hrát srdcem, stal se několikrát nejoblíbenějším hercem roku, získal řadu ocenění, roku 1978 obdržel titul národní umělec, téhož roku čestné občanství města Ivančic.

Zemřel v Brně 29. května 1988, pohřben v Praze na Olšanech. Na rodném domě v Rybářské ulici je jeho pamětní deska.

Jan Blahoslav

Narozen 20. února 1523 v Přerově. Studoval v Goldbergu, na universitách ve Wittenbergu, krátce v Královci a Basileji. Roku 1553 vysvěcen na kněze, v roce 1557 zvolen biskupem se sídlem v Ivančicích. Zde povznesl bratrské školství a zasloužil se o to, že v roce 1562 sem byla převezena tiskárna. Jan Blahoslav se připravoval na překlad Nového zákona z řečtiny rozsáhlým dílem Gramatika česká. Gramatika byla vlastně souhrnem Blahoslavových poznámek k jedné starší gramatice. Psal je průběžně celý život až do své smrti. Zůstaly v rukopisech. Poprvé byla Gramatika vydána tiskem v r. 1850. V roce 1564 vyšlo v Ivančické tiskárně první vydání Nového zákona česky psaného. J. Blahoslav dokázal, že čeština je schopná plně vyjádřit všechno stejně ušlechtilé a věrně jako "nejelegantnější latina". Předchůdce J. A. Komenského zemřel v Mor. Krumlově r. 1571. Jméno J. Blahoslava nese ivančické gymnázium a jedna z ulic. V ulici Ve Sboru byl r. 1931 odhalen jeho pomník.

Beneš Metod Kulda

Narozen 16. března 1820 v Ivančicích. Spisovatel a kanovník vyšehradský, který byl od mládí pod vlivem národního buditele Tomáše Procházky vychován k vlasteneckému a náboženskému citění. Autor více než 50 vlastních svazků zemřel v Praze roku 1903. Na rodném domě na Komenského náměstí je odhalena pamětní deska.

Guido Adler

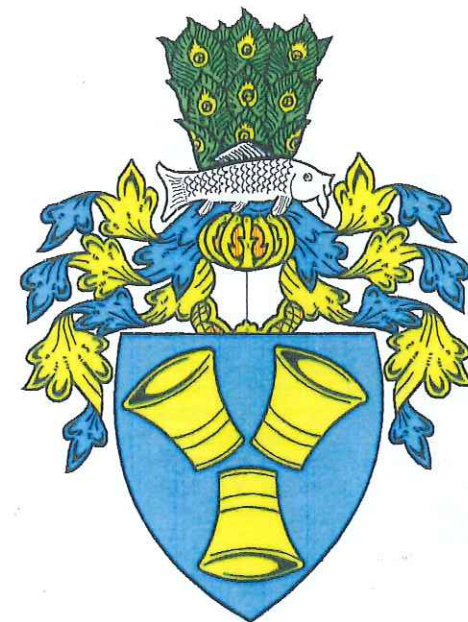
Narozen 1. listopadu 1855 v Ivančicích. Významný hudební vědec, spoluzakladatel moderní muzikologie. Stál u zrodu Mezinárodní společnosti pro muzikologii se sídlem v Basileji. Autor řady vědeckých prací měl od r. 1938 (po obsazení Rakouska) zákaz publikování. Zemřel roku 1941 ve Vídni. Na rodném domě ve Vávrově ul. byla roce 1998 odhalena jeho pamětní deska.

Dvěma slavným ivančickým rodákům jsou věnovány výstavní prostory v budově bývalé radnice z 15. století, dnes nazývané Památník A. Muchy. Kromě expozic věnovaných světoznámému malíři Alfonsi Muchovi a nezapomenutelnému herci Vladimíru Menšíkovi najdete v Památníku A. Muchy i Kulturní a informační centrum města Ivančic.

Otevírací doba Památníku A. Muchy:

Pondělí	09.00 - 12.00	13.00 - 17.00
Úterý	09.00 - 12.00	13.00 - 16.00
Středa	09.00 - 12.00	13.00 - 17.00
Čtvrtek	09.00 - 12.00	13.00 - 16.00
Pátek	09.00 - 12.00	13.00 - 16.00
Sobota, neděle		13.00 - 17.00
Soboty a neděle v červenci a srpnu	09.00 - 12.00	13.00 - 17.00

MĚSTO IVANČICE

Historie města Památky Osobnosti

Kulturní a informační centrum Ivančice
Palackého nám. 9, Ivančice
tel./fax: 546 451 870
e-mail: kic@selfnet.cz
www.kic.ivancice.cz

Historie města

Ivančice vznikly na staré obchodní cestě spojující Podunají s českou kotlinou. Původní výšinné hradiště s tržištem na hoře Réna bylo po zničení v polovině 12. století přeneseno do údolí k soutoku tří řek - Jihlavy, Oslavy a Rokytné. Kolem roku 1212 bylo na tomto místě založeno město, které prosperovalo díky obchodu a vinařství. Roku 1304 byly Ivančice zcela zničeny a vyliďněny při přepadení kumánskými oddíly ve vojsku rakouského vévody Albrechta. Poté došlo ke druhé kolonizaci města a následně k velkému rozvoji vinařství, které kvetlo až do třicetileté války.

Ve 14. století byly Ivančice již městem královským a používaly vlastní znak – tři vinařské kádě (později poháry) ve vidlici. Dostaly gotické opevnění – hradby – a čeští králové a moravská markrabata je obdařili mnoha výsadami. Po skončení husitských válek nastalo pro Ivančice dlouhé období vzestupu, takže před Bílou horou byly co do velikosti sedmým městem na Moravě. Vzhled města se měnil za renesanční přestavby a výzdoby měšťanských domů, dostavěl se gotický chrám s typickou věží a na předměstích vznikaly šlechtické domy. Samostatnost královského města skončila roku 1486, kdy se stalo poddanským městem moravskokrumlovské vrchnosti, pánů z Lipé, později Lichtenštejnů.

V 16. století byly Ivančice významným duchovním a kulturním střediskem, zvláště zásluhou českých bratří. V letech 1558 až 1571 zde sídlil biskup jednoty Jan Blahoslav, který zřídil tiskárnu, převeznou o dvacet let později do Kralic. Vydal zde své spisy, vlastní překlad Nového zákona, Kancionál ivančický a další knihy. Zde bylo započato s překladem Bible kralické. Od roku 1575 bylo zde bratrské gymnázium, na kterém působil mistr univerzity ve Wittenbergu Esrom Rüdinger. V době předbělohorské tolerance působili zde novokřtěnci. Prosperovala zde také židovská obec s řadou učených rabinů.

Válečné události za třicetileté války, odchod exulantů a mor vedly k postupnému vyliďnění města. Po konfiskaci se město stalo majetkem Lichtenštejnů a ztratilo své bývalé postavení.

V 19. století byly Ivančice jedním z prvních středisek národního obrození na Moravě a působištěm vlasteneckých učitelů a kněží. Po roce 1848 byly sídlem okresního soudu a střediskem hospodářského života celého okolí. Památky Ivančic a krásná okolní příroda a řeky s možností rybaření jsou předpokladem pro rozvoj turistického ruchu.

Městské hradby

Vznikly asi po neblahých zkušenostech kumánského nájezdu v roce 1304. Jednoduché hradby byly zesílené šesti polokruhovými baštami v rozích nepravidelného podlouhlého mnohoúhelníku a původně měly pouze dvě brány na průjezdní cestě. Později byly do hradeb proraženy další dvě brány, Židovská a Nová.

Pozůstatky městských hradeb je možno vidět v uličce za kostelem.

Chrám Nanebevzetí Panny Marie

Dominantou hlavního náměstí je věž farního kostela, která stála původně samostatně a měla obrannou funkci. Současný kostel stojí pravděpodobně na místě, kde stával jeho dřevěný předchůdce. Podle dostupných materiálů se lze domnívat, že stavba současného kostela byla započata v roce 1288, kdy bylo město povýšeno do stavu královských měst. Rozestavěný, ještě nezklenuťý kostel byl v roce 1304 vypálen Kumány sloužícími ve vojsku rakouského vévody Albrechta. Z té doby se dochovaly pouze presbytář, krypta, věž a obvodové zdivo bočních lodí. Kostel byl postupně zaklenut v průběhu 15. století. Později byla vestavěna na západní straně hlavní lodi gotické stavby renesanční hudební kruchta. Na svornících křížových kleneb v západní polovině kostela jsou vytesány znaky města (tři korbele), pánů z Lipé (zkřížené ostrove), pánů z Kravař (zavinutá střela) a pánů z Rožmberka (Pětিলistá růže).

Trojlodí farního chrámu má dnes bazilikální podobu. V letech 1947-1953 provedl architekt Klaudius Madlmayer rozsáhlou opravu.

Radnice

Z významných domů v Ivančicích je historicky i architektonicky nejzávažnější budova radnice. Původně šlo o zeměpanský hrad, jehož západní zdi byly součástí městských hradeb. Z gotické stavby se zachovala část sklepů s valenou klenbou, portálek do sklepa a dvě místnosti v přízemí. V roce 1461 se tvrz dostala do majetku měšťanského. R. 1607 se majitelem domu stává provazník Šimon Pírko. Jeho zálibou bylo kupovat domy, přestavovat je a se ziskem zase prodávat. Se svými přáteli Vlchy, stavitelem Antoniem di Valdi a s kameníky z novoveské huti přestavěl gotickou tvrz na městský palác. Dům bývá nazýván domem pánů z Lipé, neboť jej zdobí erby tohoto šlechtického rodu.

Součástí domu je arkáda dvorního traktu se zděnými pilíři v přízemí. Přichyštěné kamenné sloupy nebyly po smrti Šimona Pírka osazeny.

Po rodině Pírkových vlastnili dům Lichtenštejní, kteří jej později darovali hejtmanovi krumlovského panství Jiřimu Borskému. Do majetku města přešel dům před více než třemi stoletími. Do roku 1883 v něm byla kasárna, pak škola. Dnes jsou v budově kanceláře městského úřadu.

Židovský hřbitov

Ivančický židovský hřbitov patří po pražském a kolínském k nejstarším v České republice.

Nejstarší náhrobní kámen pochází z roku 1552.

Židovští kupci navštěvovali obchodní střediska Velkomoravské říše a jedním z významných tržišť Velkomoravské říše bylo hradiště Ivaňgrad na hřebeni vyvýšeniny Réna. Po vypálení hradiště Vladislavem II. roku 1146 vznikalo město v údolí pod Rénou, kde se usídlovali i židé. Židé se později zřejmě podíleli na výstavbě středověkých hradeb a tím se také vysvětluje, že jim bylo umožněno přemístit se z předměstí do města za jejich ochranu.

Stará radnice - Památník Alfonse Muchy

Po roce 1461 se obci dostává samosprávy, jejímž symbolem je radní dům. Dům staré radnice je po kostelu nejstarší budovou na Palackého náměstí. Již na pohled je to patrné, neboť do dnešních dnů si dům zachoval goticko-renesanční styl.

Stojí na základech původních dvou domů z 15. století, velkorýse přestavěných ve 40. letech 16. století. Gotický původ doka zuje i lomený portál v prostorných sklepeních. Právě v těchto sklepech se v dávné minulosti skladovala sůl, se kterou město obchodovalo. Na vížce býval zvonek, jímž se zvonilo za požárů.

V roce 1850 odstoupilo město radnici c.k. úřadům, okresnímu a bernímu. V současnosti sídlí v budově Kulturní a informační centrum města Ivančic, jsou zde expozice slavných ivančických rodáků A. Muchy a V. Menšíka.

Významná historická událost

Roku 1608 (13. - 19. dubna) se právě v této budově konal mimořádný zemský sněm, na kterém zástupci moravských, uherských a rakouských stavů ustavili konfederaci těchto zemí a rozhodli se dosáhnout sesazení císaře Rudolfa II. a dosadit jeho bratra Matyáše na císařský trůn. Šlo o potvrzení náboženských svobod, které byly v té době stále více ohrožovány. Cesta k náboženské svobodě byla nakonec zmařena bitvou na Bílé hoře a ničivou třicetiletou válkou.

Poutní kaple sv. Jakuba

Původní poutní kaple stojící v Nových Horách nad Ivančicemi (323 m n.v.) byla postavena ze sbírek měšťanů roku 1481. Za císaře Josefa II. byla zrušena a r. 1784 rozebrána na stavební účely. Nová kaple v novogotickém slohu byla vystavěna v letech 1852-58 z iniciativy národního buditele Tomáše Procházky. V roce 1991 byla provedena generální oprava čtrnácti kapliček křížové cesty stoupající od městského hřbitova ke kapli.

Románský kostel sv. Petra a Pavla v Řeznovicích

Zachovalý románský kostelík – významná památka evropského formátu – se nachází v Řeznovicích, místní části Ivančic. Byl vystavěn kolem r. 1160 Přemyslovcem Konrádem Otou, úředním knížetem znojenským.

Má výrazné rysy podobných staveb v severoitalské Lombardii pocházejících z 11. a 12. století. V zaalpských zemích je architektonicky nejpříbuznější dochovanou stavbou kaple v bavorském Rezně.

Dlouho neobjasněnou záhadou kostela zůstával nápis tzv. kumánského kamene, zabudovaného v interiéru kostela. Vyluštil jej až pražský orientalista P. Poucha, který zjistil, že jde o druh písma podobný ugarskému, které používali Kumáni uprchlí před Tatary a bojující jako žoldněři v uherském vojsku.

Na kameni je vyryto jméno Marquasz (Markus), patřící snad některému pokřtěnému Kumánovi, který tu byl pohřben.